

Pénzügyi tendenciák alakulása az agrárgazdaságban

Előadó: Wolf László

Dátum: Miskolc, 2015. szeptember 4.

Termőföld világviszonylatban

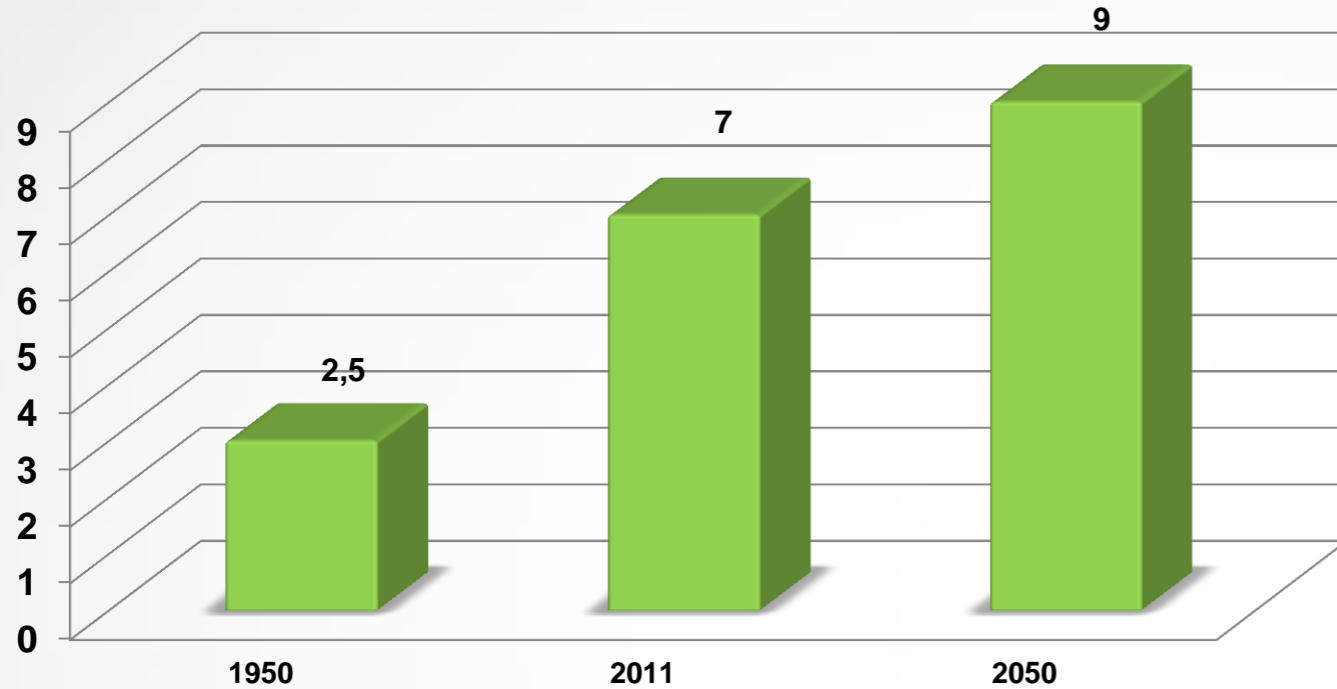

A világ szárazföldjének.....csak **30%**-a mezőgazdasági terület!

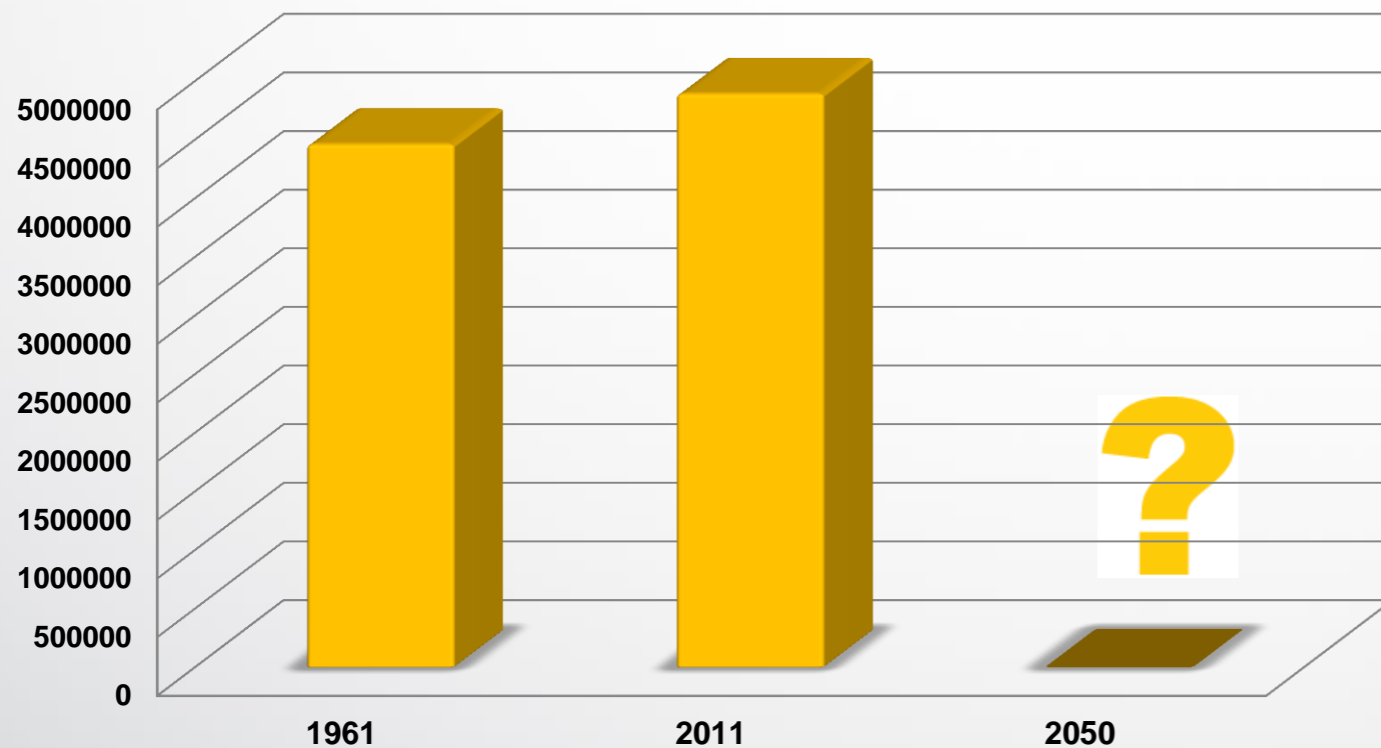
A világnak ezen a **4.889.048 ezer hektár** területen kell megtermelnie a népesség ételmezéséhez szükséges nyersanyagot.

Demográfia és a termőföld

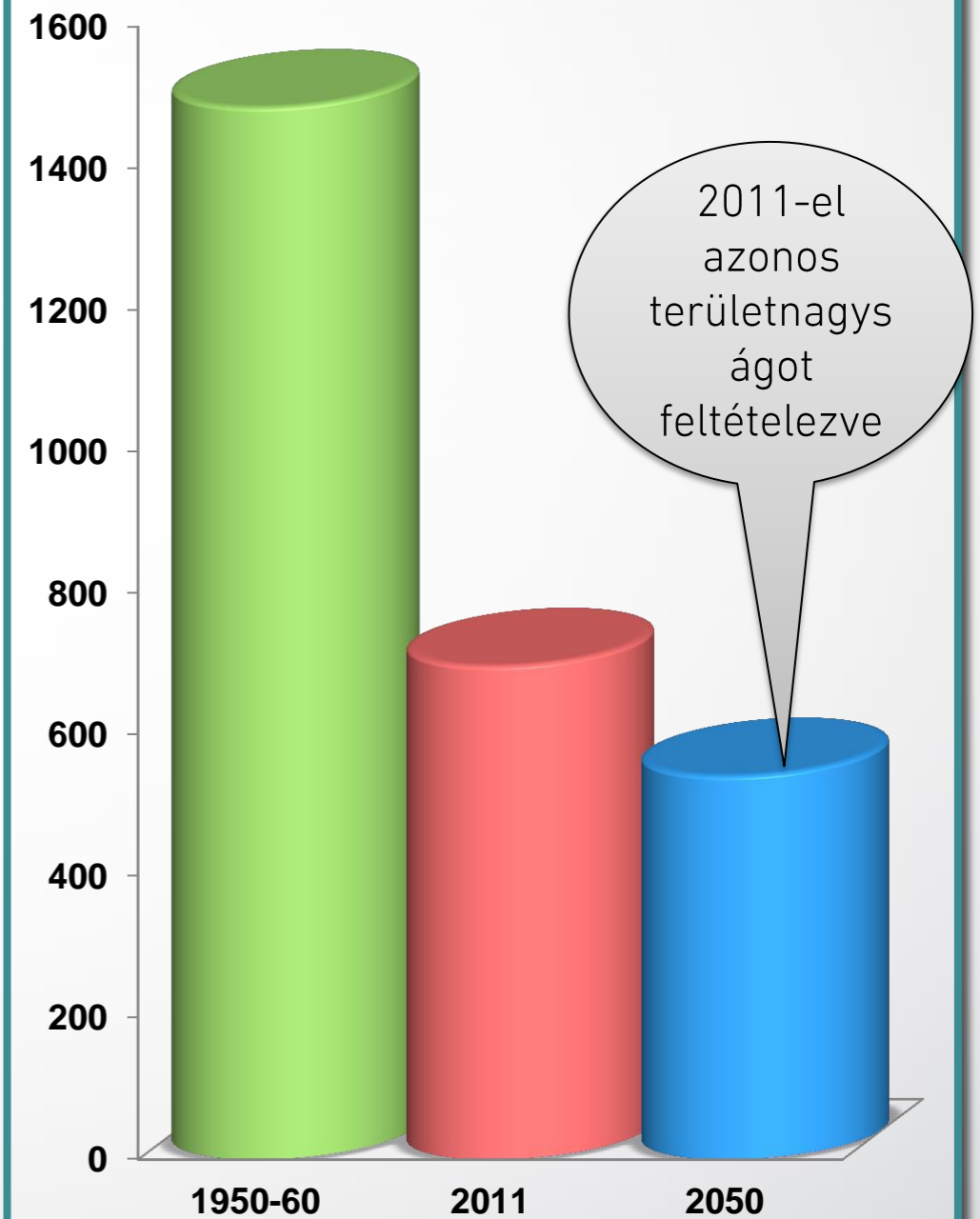
Demográfia alakulása
(mrd fő)

Termőterület nagysága (ezer ha)

1000 főre jutó mezőgazdasági
terület nagyság alakulása

„Klíma változás: Durvább lesz, mint gondoltuk..”

Globális átlaghőmérséklet
emelkedése!

Az egyre gyakoribbá váló aszályok
miatt elsivatagosodó
termőterületek, illetve az így fellépő
élelmiszerhiány.

Katasztrofális lehet a tengerszint-
emelkedés: 187 millió embert kell
kitelepíteni az otthonából!

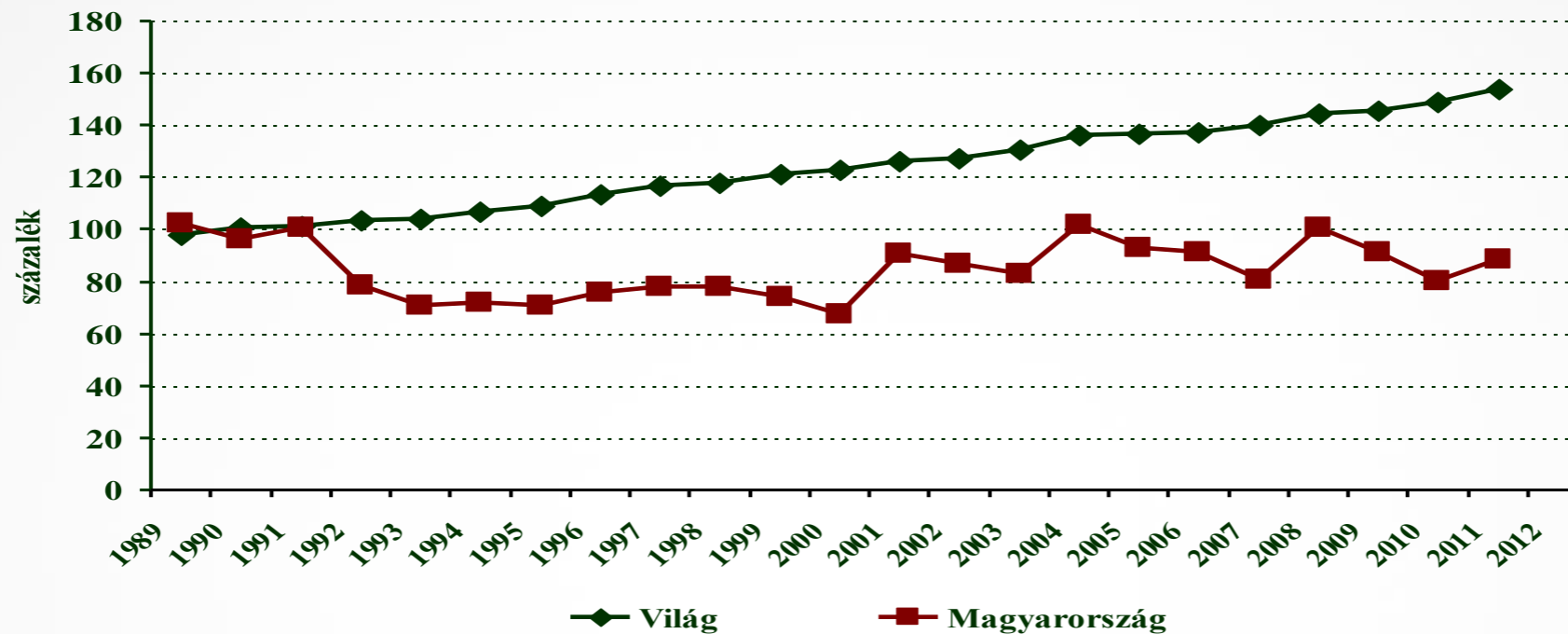
Ez az érték rendkívül alábecsült –
részint a jelenlegi lakosságszámmal
számol, részint nem veszi figyelembe
azokat a területeket, amelyek a
megemelkedett tengerszint miatt
ugyan még nem kerülnek víz alá, de
veszélyeztetett övezetté válnak.
Ezek közé tartozik többek között
Hollandia mellett az Európai Unió
csaknem teljes északi partvidéke
(kivéve Norvégiát) az Egyesült
Államok keleti partvidéke.

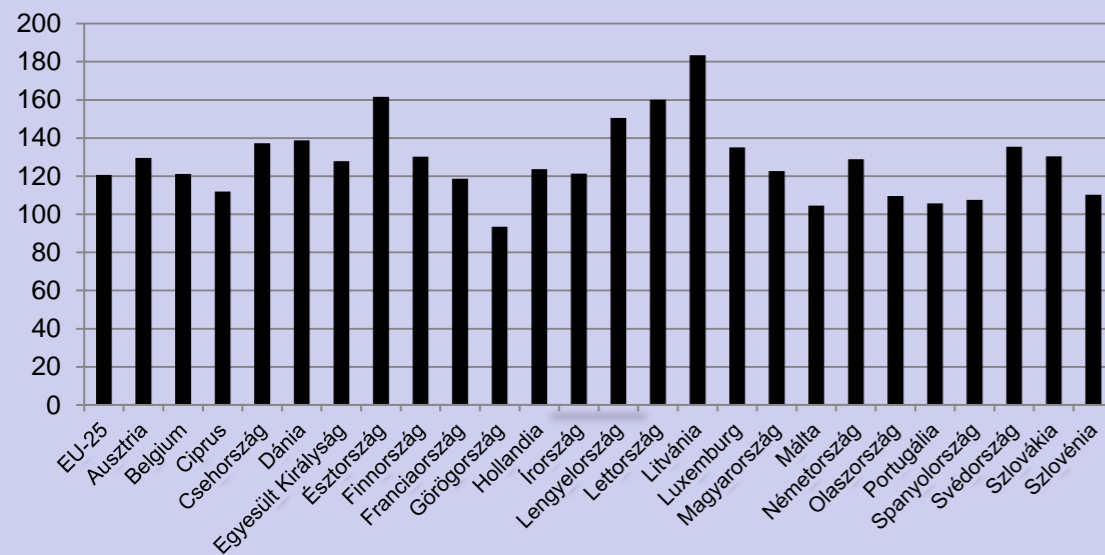
A klímaváltozás veszélybe sodorja
az élelmiszeripart!

A mezőgazdaság kibocsátása
csökken, viszont minden korábbinál
nagyobb mértékben nőhet a hús-,
tejtermék, cukor- és növényi olaj
fogyasztás

A világ és Magyarország agrártermelésének alakulása

2011-2013/2004-2006 (%)

A mezőgazdasági kibocsátás alakulása az EU-25 tagállamaiban:

- EU átlag: 20,7% - Mo.: 22,7%-os növekedés.
- Balti államok + Lengyelország nyertesek
- Déli periféria csökkent vagy minimálisan emelkedett.

Merre tart a világ?

Biotechnológiai
fejlesztések (GMO)

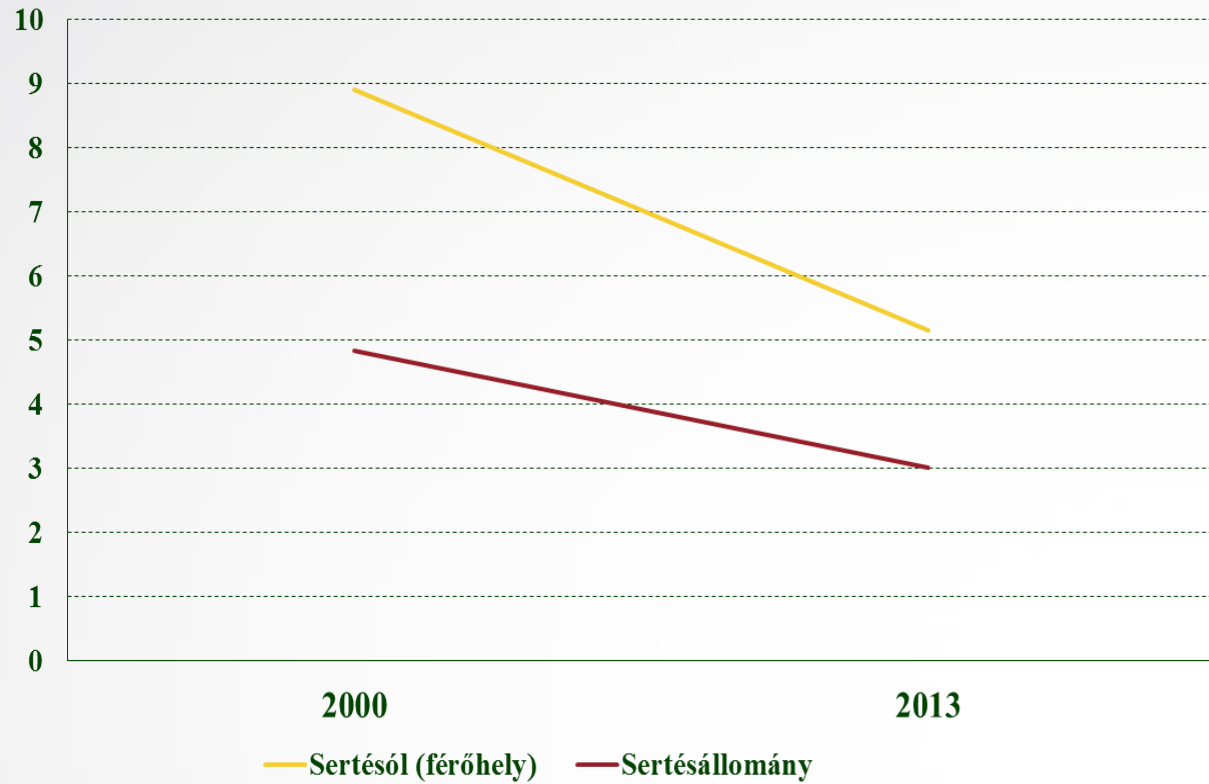

Helymeghatározáson
alapuló (RTK)
technológiai
fejlesztések

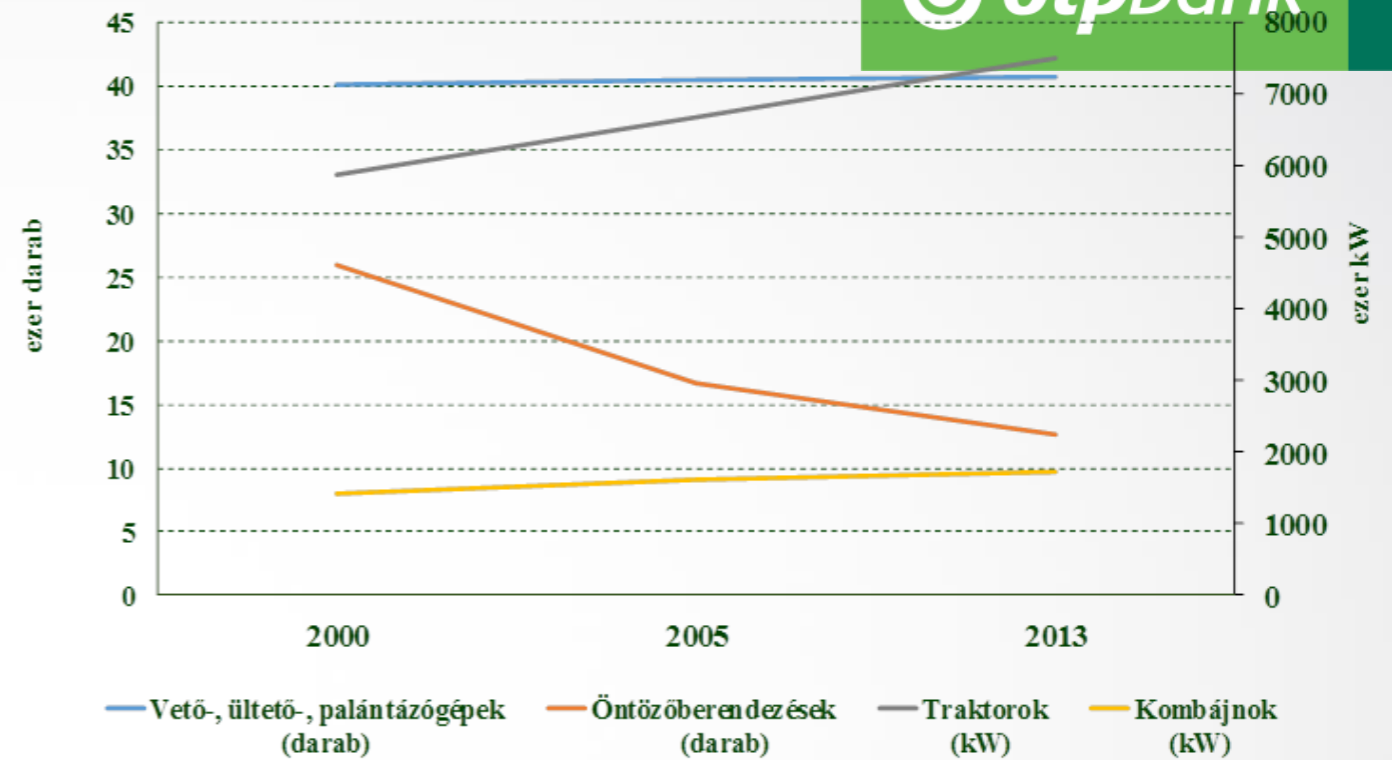

Mindezek eredményeként: Az Egyesült Államokban például hektáronként 125 kg műtrágya hatóanyag felhasználással 10 tonna kukorica átlagtermést érnek el.

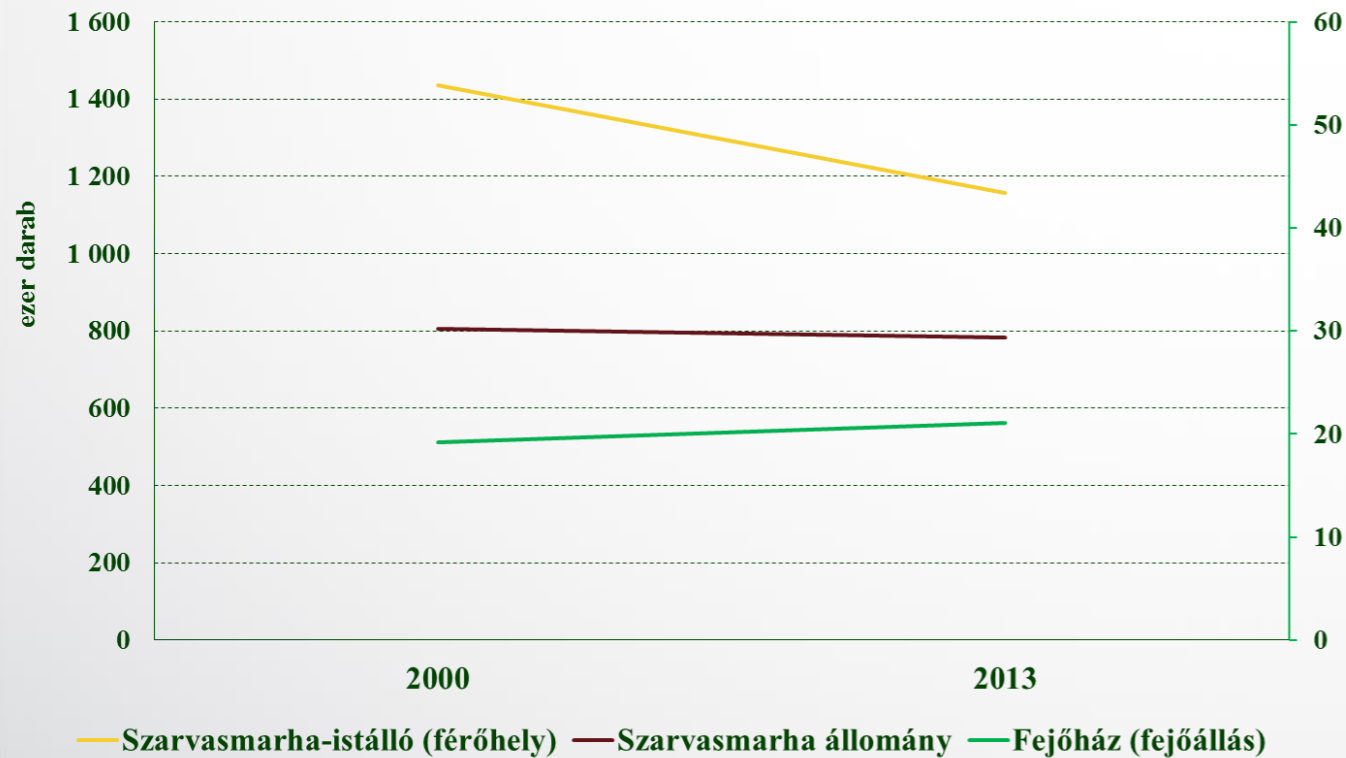
Kapacitás - beruházás

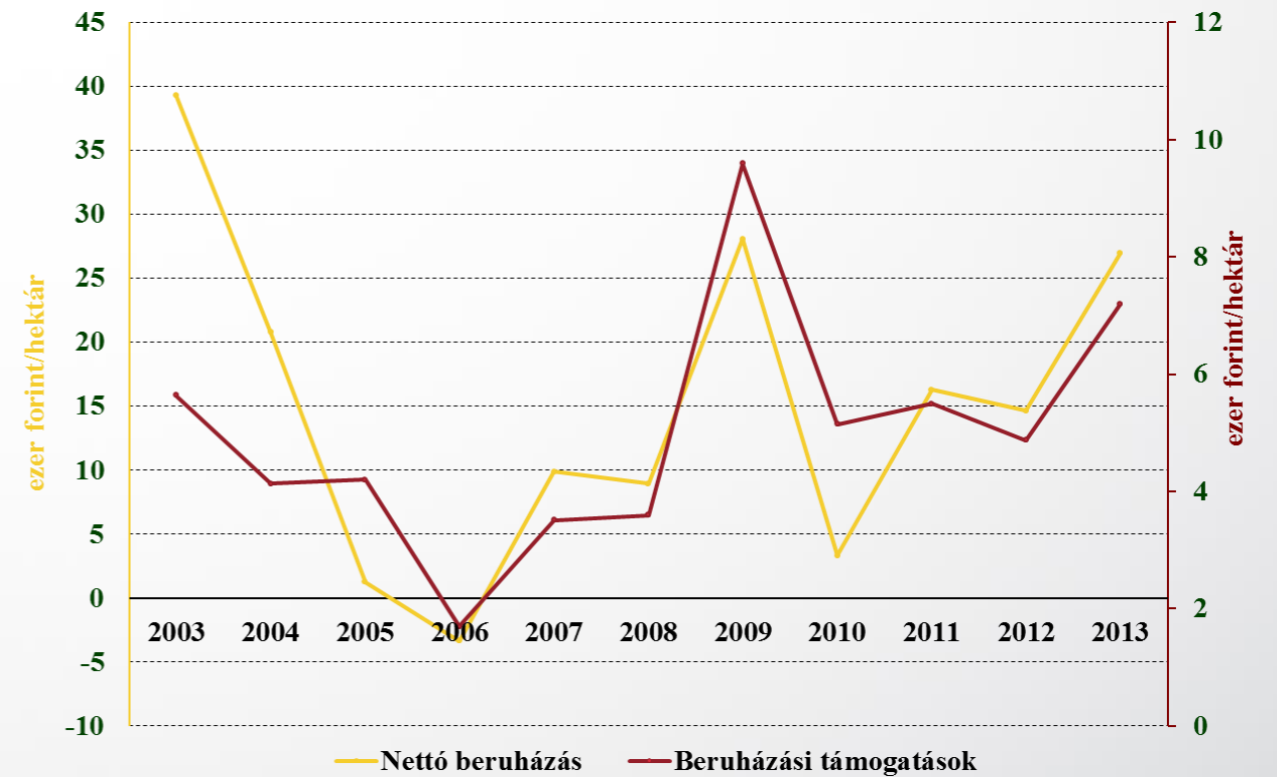
Forrás: KSH

Forrás: KSH

Forrás: KSH

Forrás: Agrárgazdasági Kutató Intézet, Tesztüzemi Rendszer

Az agrárgazdaság aránya a nemzetgazdaságban

Év	A mezőgazdaság ^a részaránya			Az élelmiszeripar részaránya			Élelmiszer, ital, dohány	Agrártermékek		Fogyasztói árindex előző év = 100,0	
	foglalkoztatás ^b %	bruttó hozzáadott érték (ágazatok összesen =100) folyó áron, %	beruházásban	foglalkoztatás ^b %	bruttó hozzáadott érték (ágazatok összesen =100) folyó áron, %	beruházás-s-ban	részaránya fogyasztás ^c	export ^d	külkereskedelmi forgalomnak egyenlege, milliárd Ft ^c	élelmiszer	összesen
2002	6,2	3,5	6,3	4,2	3,1	3,1	27,5	6,8	308,9	105,4	105,3
2009	4,6	3,5	5,6	3,5	2,6	2,5	26,9	8,6	486	104,4	104,2
2010	4,5	3,6	4,8	3,3	2,3	2,7	27,5	8,2	587,3	103,2	104,9
2011	4,9	4,7	5,6	3,3	2,2	3,3	28	9	770,1	106,6	103,9
2012	5,2	4,5	5,8	3,3	2,1	2,8	26,8	10,1	1 046,3	105,9	105,7
2013	4,9	4,4	5,7	3,4	2,2	2,4	27,7	9,9	1 067,90	102,8	101,7
2014	4,6	4,4	6,1	3,5		2,9	28,6	9,2	966,1	99,6	99,8

a) Mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat ágba sorolt gazdasági szervezetek, és egyéni gazdaságok.

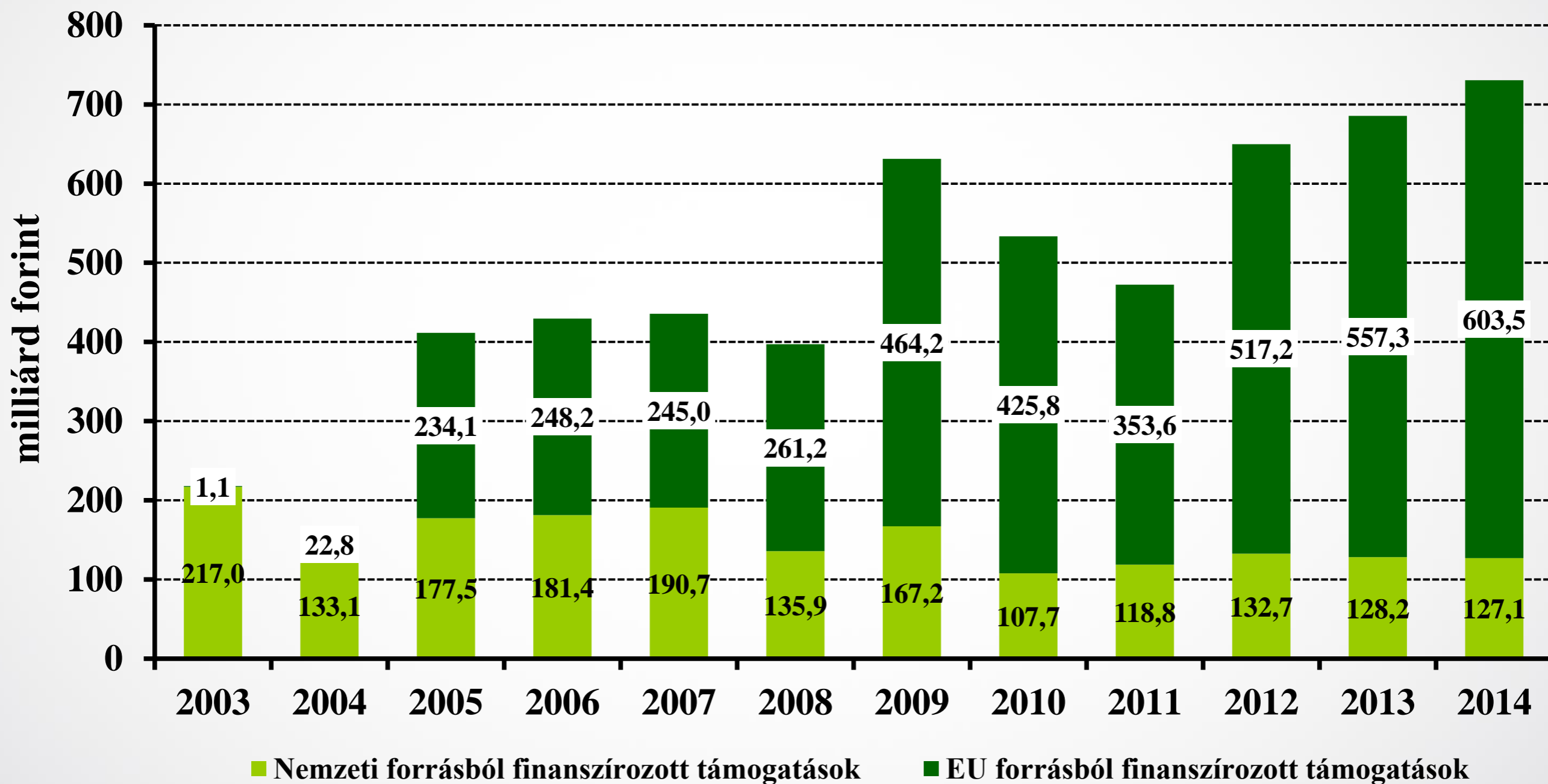
b) A munkaerő-felmérés adatai.

c) A háztartások javak rendeltetése (COICOP) szerinti hazai fogyasztási kiadásaiból.

d) A Szabványos Nemzetközi Kereskedelmi Osztályozás (SITC) szerint.

Kifizetett támogatások megoszlása

Forrás: AKI számítás VM + MVH adatok alapján

A vidékfejlesztési támogatások előnyei és hiányosságai:

Előnyök:

Lehetővé tették az EMVA pénzek elköltését.

Megmozgatták a vidéket (anyagiakban, szellemiekben)

Számos területen biztosítottak elvi fejlesztési lehetőséget.

Teret nyertek a közösségi kezdeményezések.

Hiányosságok:

Megoldó és nem gerjesztő jellegű fejlesztéseket ösztönöztek.

Illúziókat gerjesztettek, mert a megoldó jelleghez relatíve kevés volt a pénz, holott abszolúte sok

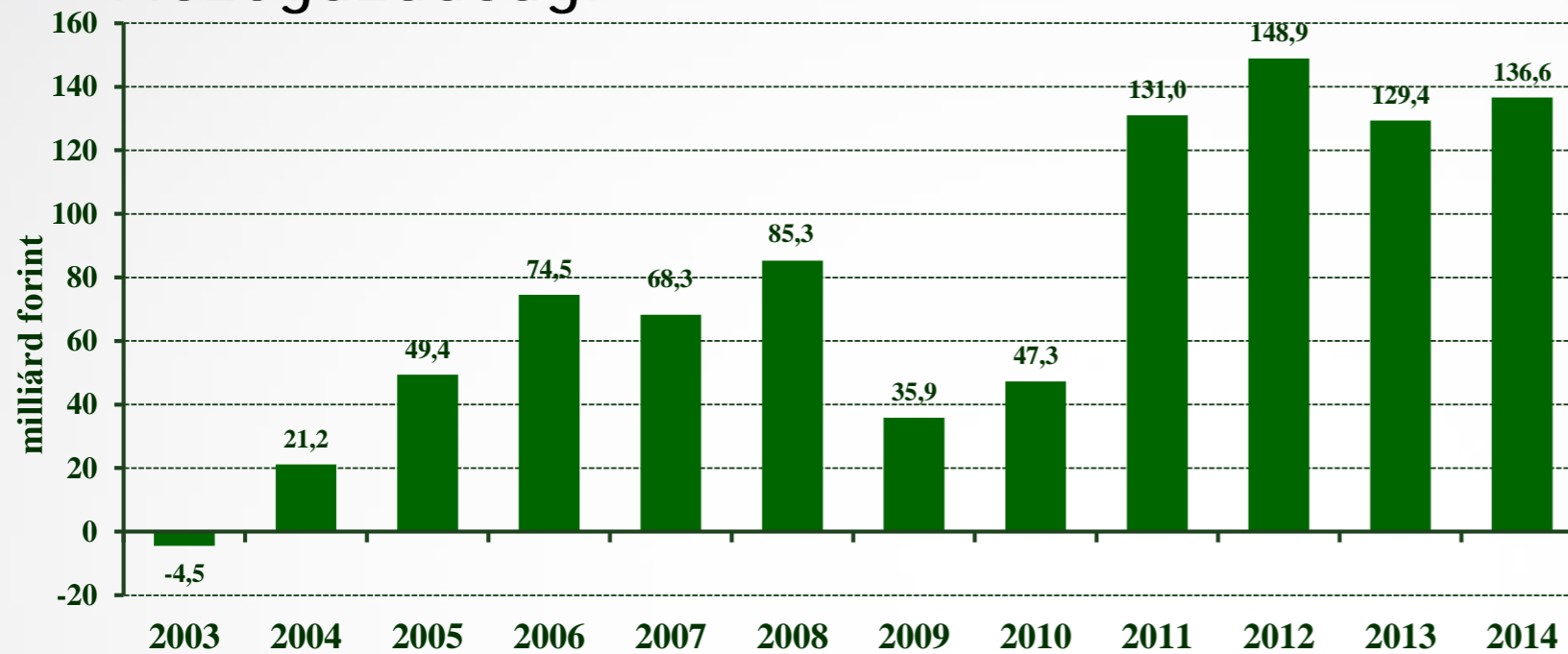
Erősek voltak a lobbizási érdekek

Alacsony hatékonyságú vagy nem hasznosuló fejlesztésekre is költötték a pénzt

Új kihívások jelentek meg az elmúlt évtizedben, amelyeket nem vettek figyelembe

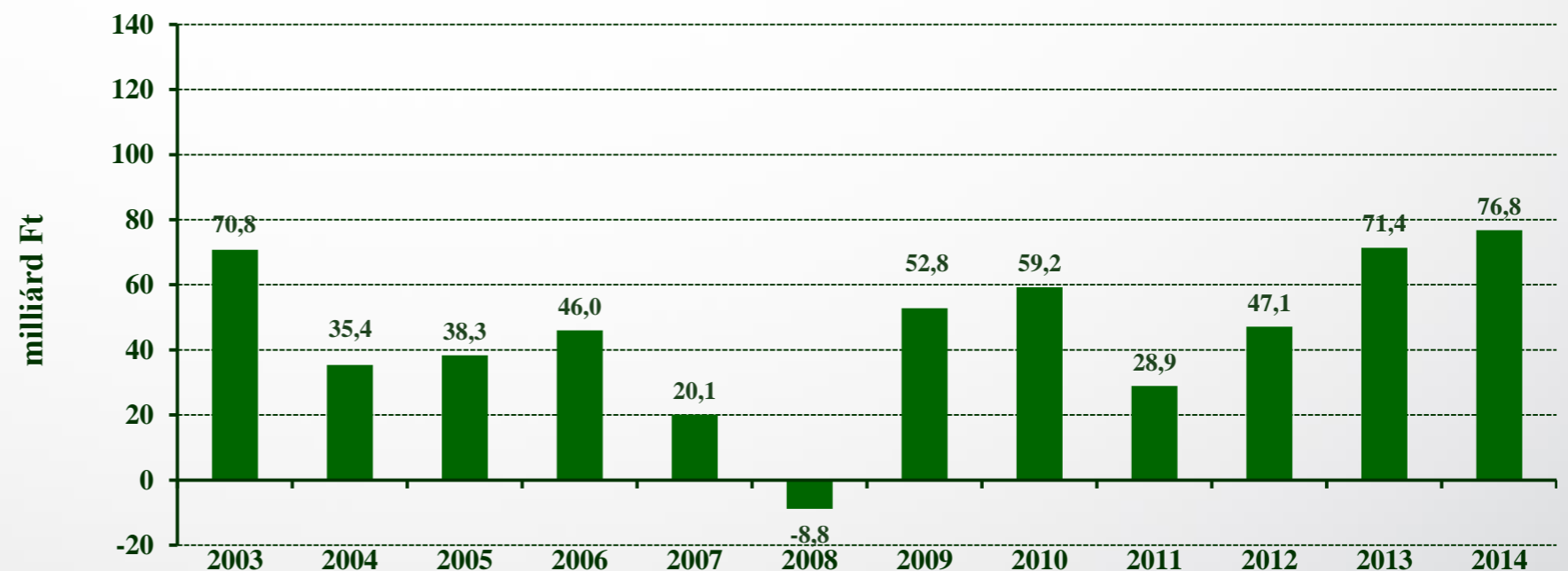
A mezőgazdasági vállalkozások és az élelmiszeripar adózás előtti eredménye

Mezőgazdaság:

Az adóbevallást készítő gazdaságok adatai alapján
Forrás: AKI számítás NAV adatbázis alapján

Élelmiszeripar:

Forrás: NAV adatbázis

Hitelállomány alakulása 1.

A teljes 6 241 mrd Ft-os pénzügyi hitelállományban a mezőgazdaság 360,6 mrd Ft (5,9%), az élelmiszeripar 352,0 mrd Ft (5,7%), így az agrárium 712,6 mrd Ft-ot (11,6%) tett ki 2015. június végén.

A teljes pénzügyi hitelállomány 6,7%-os csökkenésével szemben a teljes agrár-hitelállomány 1,6%-kal csökkent az egy évvel korábbi szinthez képest.

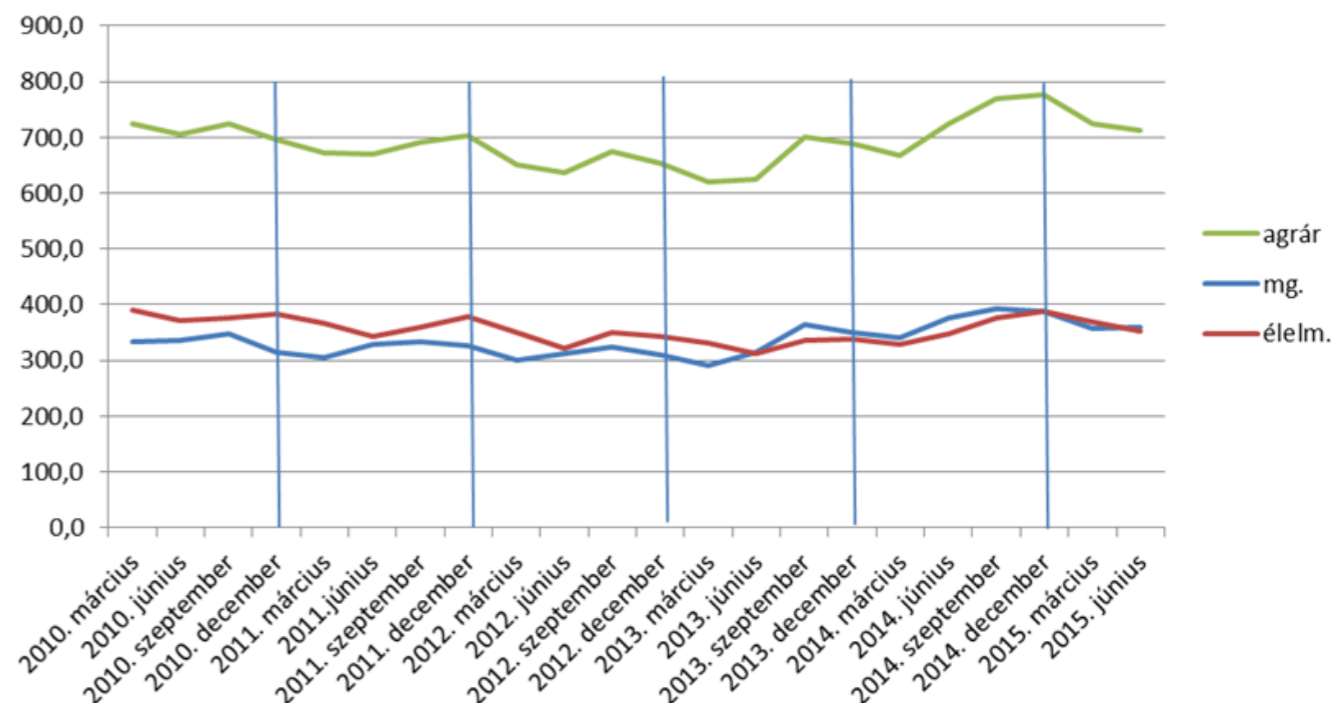

Az agrár NHP2-n belül az OTP teljes agrár piaci részesedése kb. 25%.

Az OTP csoport piaci részesedése az agrár-ügyfelek hitelállományában cca. 14%.

Agrár hitelállomány alakulása

Cél a hazai agrár hitelállomány 20%-ot meghaladó piaci részesedésének elérése.

Hitelállomány alakulása 2.

Agrárhitelek alakulása - őskortól - napjainkig

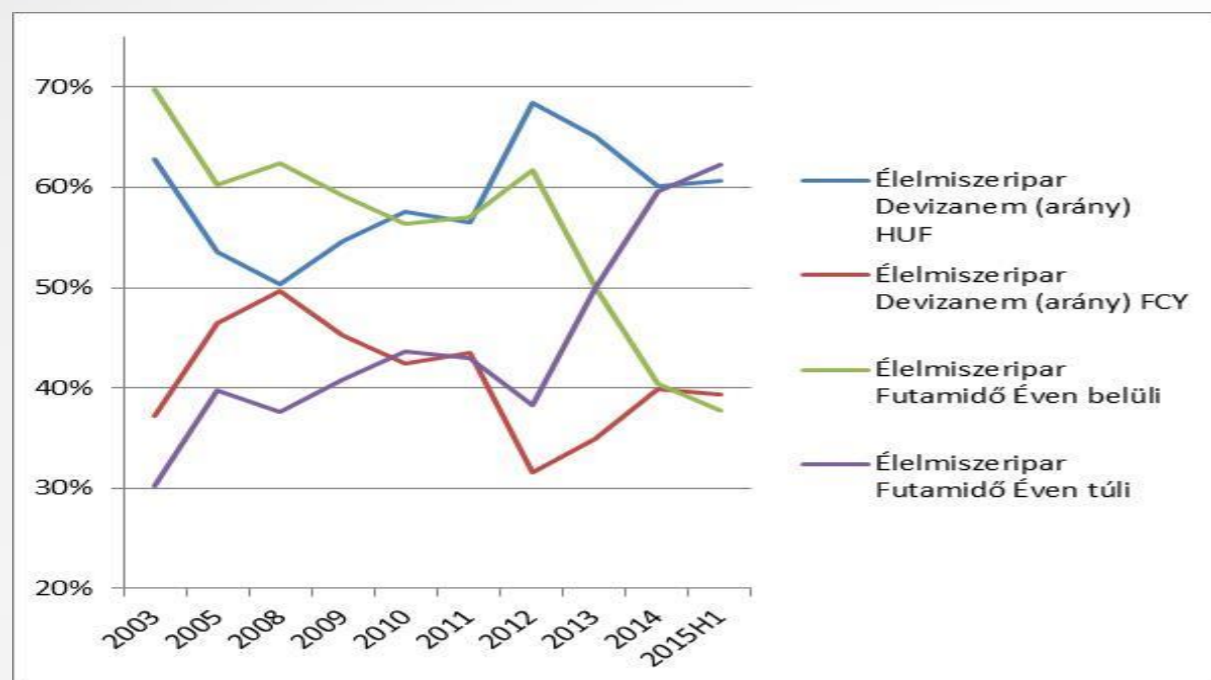

Devizanem és futamidő

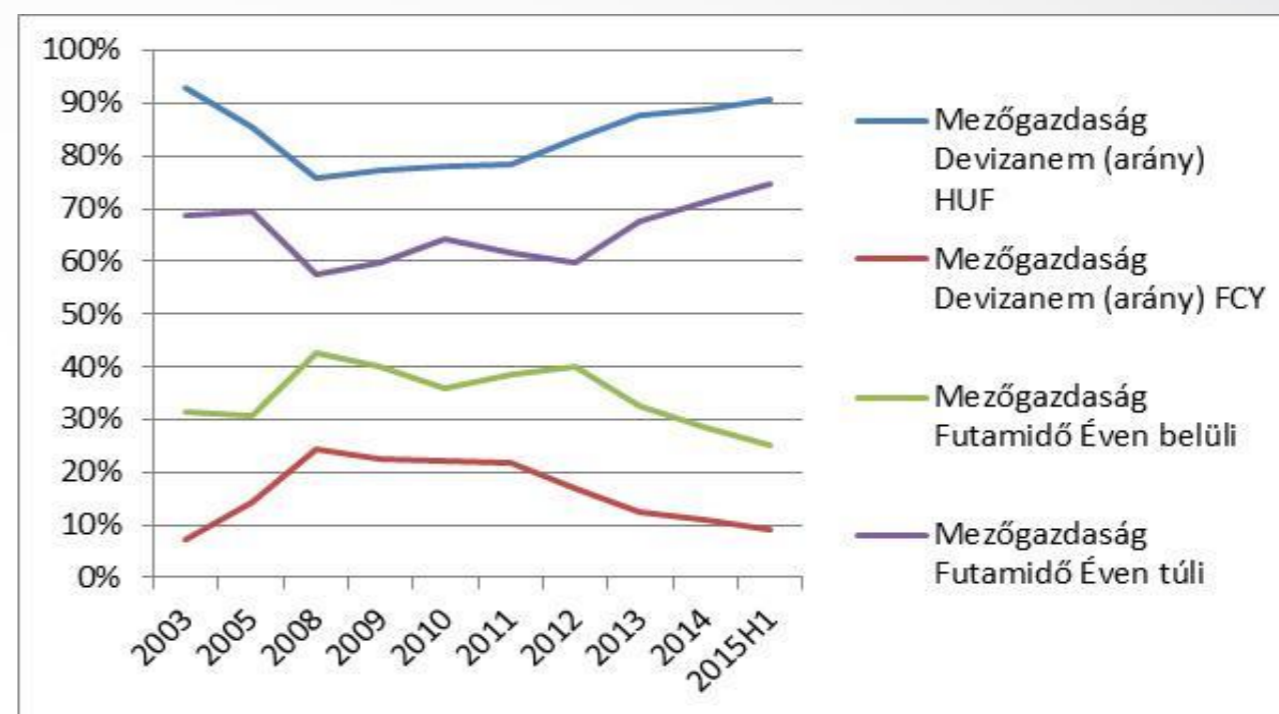
1. 1995-2000-es évek eleje (fókusz: mzg.)
2. 2004 – előtt – EU csatlakozás (Élip.)
3. 2008-ig – válság (Élip visszaesés)
4. NHP (éven túl – mzg.)

Hitelállomány alakulása 3.

Élelmiszeripari hitelek - devizanem és futamidő

Mezőgazdasági hitelek - devizanem és futamidő

Éven túli hitelállomány markánsan növekedett (NHP)
Termelési ciklushoz igazodó finanszírozás

Válságig növekedett a FCY finanszírozás aránya (export túlsúly)
NHP hatása a devizanemre nem volt hatással (EXIM – 2014)

Éven túli hitelállomány markánsan növekedett (NHP)
Éven belüli futamidő a válság idején növekedett (melyben a támogatások előfinanszírozása is szerepet játszott).

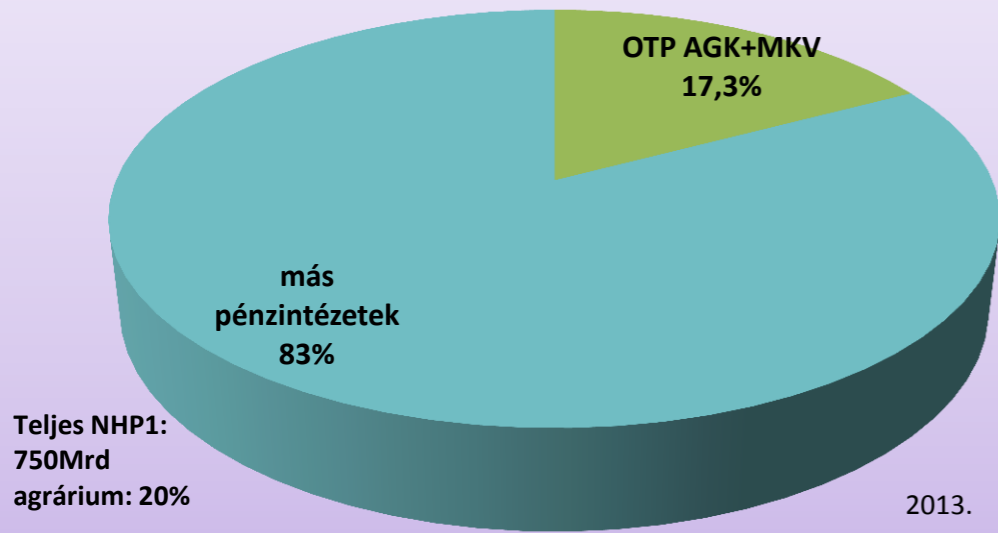
Válságig növekedett a FCY finanszírozás aránya
NHP hatása egyértelműen pozitív (2003-as szintre esett vissza a FCY arány)

OTP Bank: 2015.H1. – Refinanszírozott agrárhitel állomány elérte az 52%-ot
(2012. év végén ez az arány 9% volt!)

FCY arány: 6% (2012 – 13%)

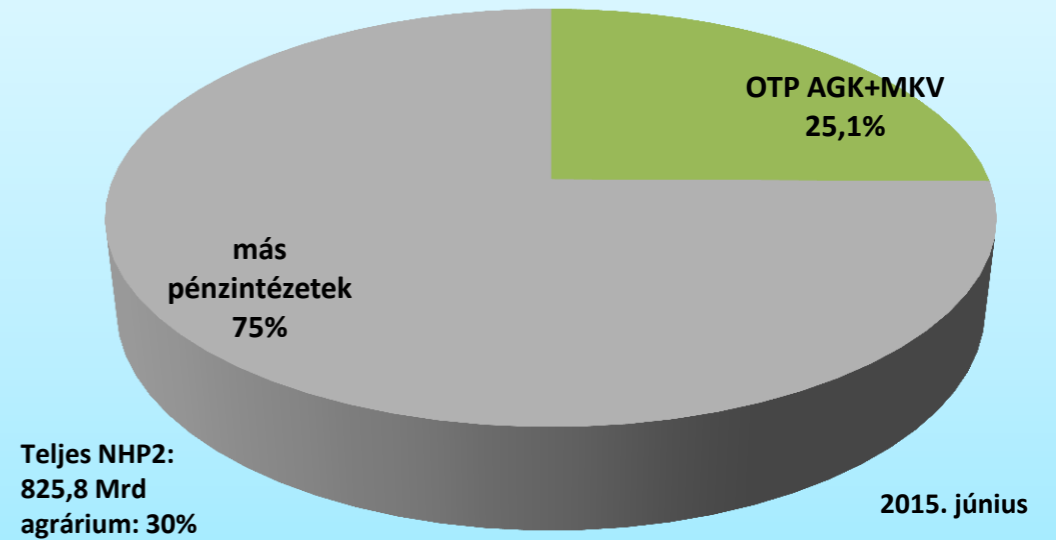
Agrárium részesevése - NHP

NHP1 agrárban az OTP piaci részesedése 17,3%

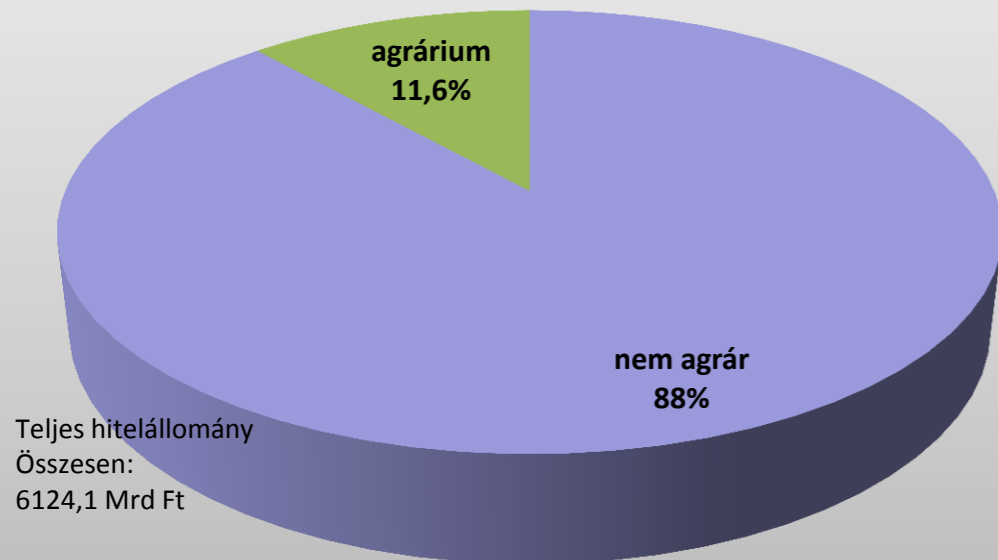
Az NHP1-ben ágazati eloszlás szerint az OTP Bank szerződött ügyletei 14%-át a mezőgazdaság, az 6%-át az élelmiszeripar tette ki, azaz az agrárium összesen 20%-ot. Így az agrár NHP1-n belül az OTP teljes agrár piaci részesedése az MKV területet is beleértve 17,3% volt.

NHP2 agrárban az OTP piaci részesedése 25,1%

Az NHP2-ben ágazati eloszlás szerint az OTP Bank szerződött ügyletei 24%-át a mezőgazdaság, az 6%-át az élelmiszeripar teszi ki, azaz az agrárium összesen 30%-ot. Így az agrár NHP2-n belül az OTP teljes agrár piaci részesedése az MKV területet is beleértve 25,1%.

A teljes pénzüzeti hitelállományban az agrárium 11,6%-ot tett ki 2015. június végén

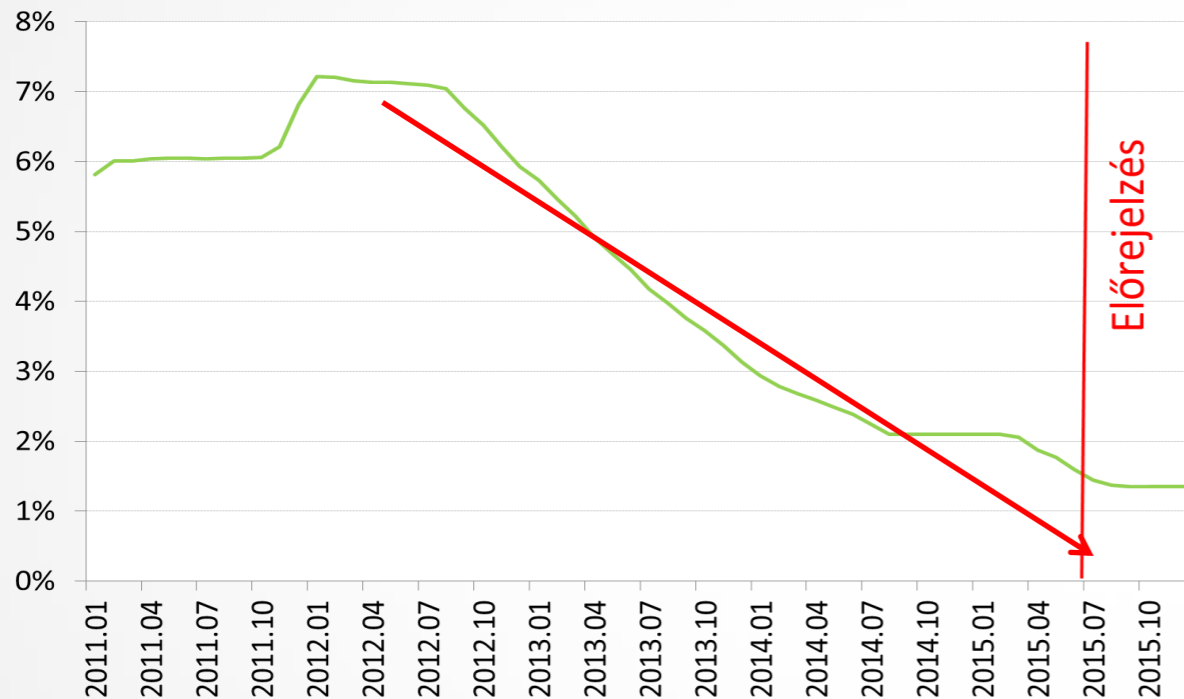

A teljes 6 124,1 mrd Ft-os pénzüzeti hitelállományban a mezőgazdaság 360,6 mrd Ft (5,9%), az élelmiszeripar 352,0 mrd Ft (5,7%), így az agrárium 712,6 mrd Ft-ot (11,6%) tett ki 2015. június végén.

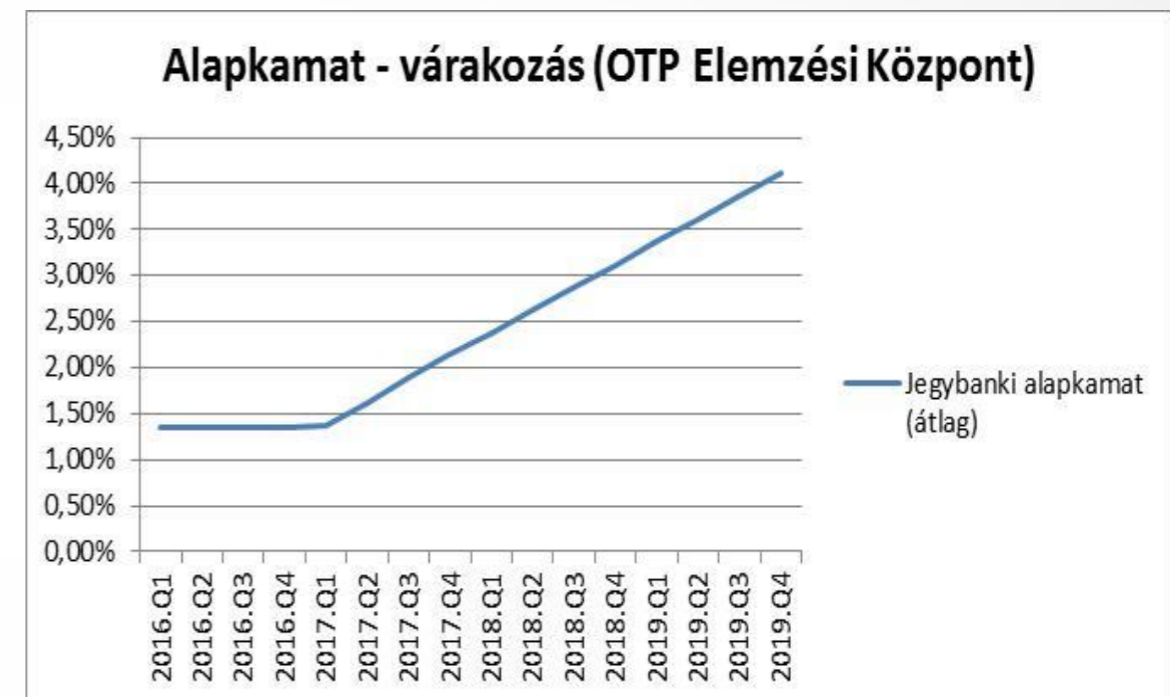
Az összehasonlításból jól látható, hogy a bankok fókuszában a agrárium finanszírozása áll.

Mit hoz a jövő???

Múlt és jelen

Várakozás

Alapkamat: 7%-ról 1,35%-ra mérséklődött.

Finanszírozás költsége: 10%-ról 2-2,5%-ra (NHP) csökkent.

Várakozás: emelkedő kamatpálya – cca.4% - 7-8%-os kamat!!!

Az agrárágazat most olyan „kegyelmi” helyzetben van, amit fejlesztésekre kell kihasználni.

Az alacsony hitelkamatok mellett a relatíve magas árak és az uniós szintet elért támogatások miatt kedvező a gazdaságok pénzügyi helyzete, jelentősek a megtakarítások, magasak a területalapú támogatások és még ebben az évben a Vidékfejlesztési Program támogatási jogcímei is meghirdetésre kerülnek.

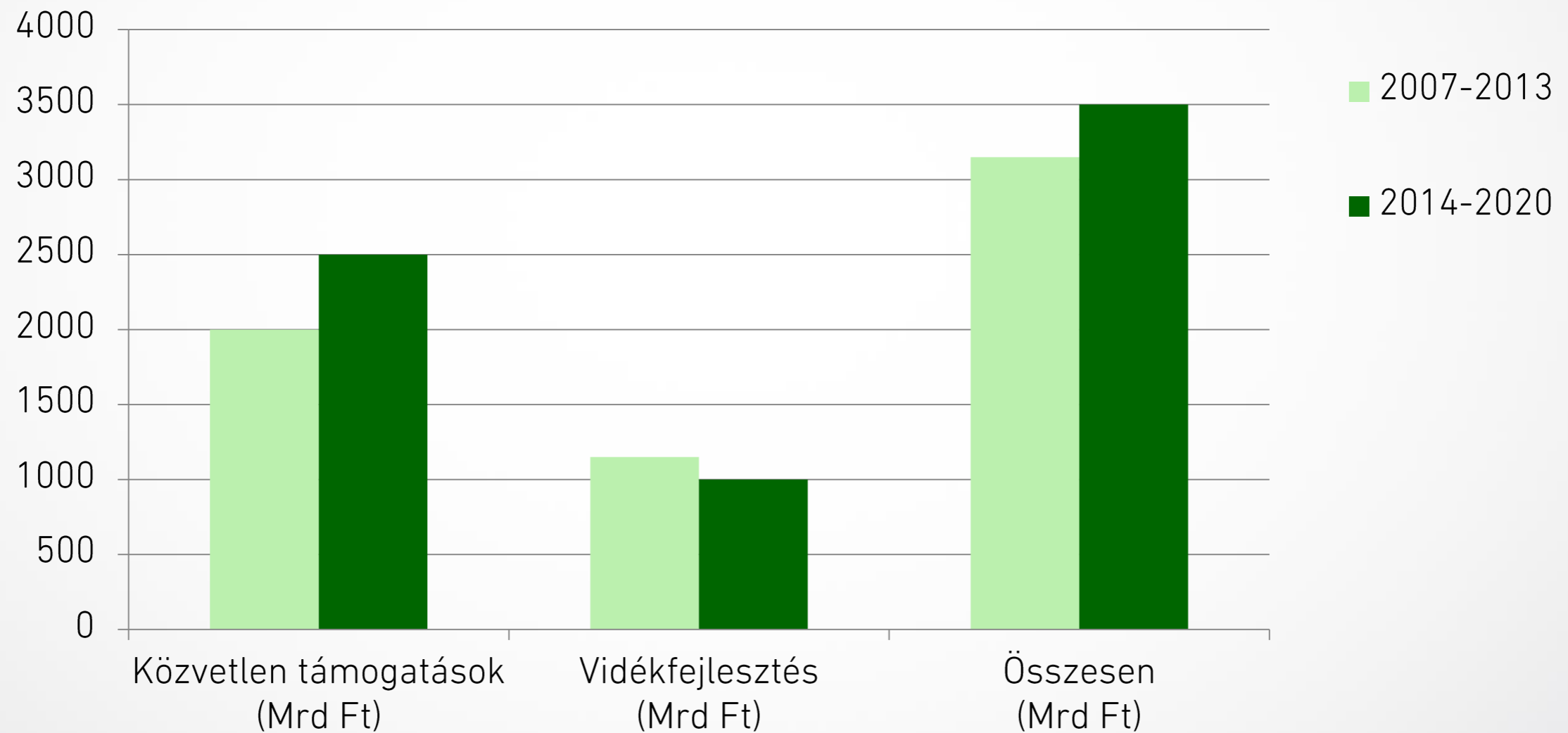

Minden adott tehát egy intenzív beruházási ciklusra. Nagy tehát a Kormány lehetősége, de a felelőssége is, hogy döntéseivel kihasználja ezt a kedvező időszakot.

A források csak akkor mozdulnak meg, akkor generálnak beruházásokat, ha ehhez a verseny- és fejlesztésképes gazdaságokat nem ellehetetlenítő hosszú távra stabilnak remélt agrár- és – ezen belül – birtokpolitika is társul.

Hazánk KAP forrásai (átcsoportosítás és nemzeti társfinanszírozás nélkül)

Közvetlen támogatások új rendszere Magyarországon

Degresszivitás

Kötelező elemek

- Alaptámogatás (SAPS) – A degresszivitás csak az alaptámogatásra vonatkozik!
- „Zöld” komponens
- Fiatal gazdálkodóknak juttatott támogatás

+

Önkéntes elem

- Termeléshez kötött támogatás

Degresszivitás

A támogatás feltétele a kölcsönös megfeleltetés intézkedéseinek betartása

VAGY

Az ország számára önkéntes, a gazdák számára választható elem

A kisgazdaságok számára kialakított egyszerűsített támogatási rendszer

A Vidékfejlesztési Program szankcionálja a nagyobb gazdaságokat:

Állattenyésztés: a 74 milliárd forint 80%-át a legfeljebb 1 275 ezer euró STÉ üzem mérettel rendelkező mezőgazdasági termelők kapják .

Kertészet: a 70 milliárd forint 80%-ára a legfeljebb 850 ezer euró STÉ üzem mérettel rendelkező termelők pályázhatnak

---

A mezőgazdasági vízgazdálkodás fejlesztése a források 80%-ára kizárólag a legfeljebb 850 000 euró STÉ üzemmérettel rendelkező mezőgazdasági termelők pályázhatnak.

Az élelmiszer-feldolgozó nagyvállalatok mind a VP, mind a GINOP esetében kimaradnak a kedvezményezettek közül

Pozitív hatások – társadalmiak

- A vidéki családi közösségek termelési közösségként történő megszerveződése.
- A helyi vállalkozások gyarapodása.
- A közepes méretű agrárüzemek terjedése.
- A regionális élelmiszergazdaság bővülése.
- A földforgalom és földhasználat spekulatív elemeinek korlátozása.

Negatív hatások – gazdaságiak

- Csökkenhet az állatállomány.
- Mérséklődhet a foglalkoztatás.
- Vagyonvesztést okozhat.
- Mindezek miatt visszaeshet az ágazat gazdasági teljesítménye.

NÖVÉNYTERMESZTÉS

Az ágazat hitelezésre ajánlott, akvizíciós célpont.

KERTÉSZET

A finanszírozási kockázat ellenére fokozott körültekintés mellett az ágazat finanszírozásra javasolt.

ÁLLATTENYÉSZTÉS

Az ágazat szelektív hitelezésre ajánlott, kivéve tejtermelés, húsmarha ágazat.

ÉLELMISZERIPAR

Az ágazat szelektív hitelezése, fokozott körültekintés mellett zárt konstrukcióban egyedi megoldásokkal való finanszírozása javasolt.

Bankszektor lehetőségei és kihívások

Vidékfejlesztési programhoz kapcsolódó finanszírozások

NFA termőföld értékesítés – finanszírozás

The small is beautiful....

HARC az ügyfelek kegyeiért!!!!

Forrásbőség

Állami bankok szerepe

Bankszektor megítélése – enyhül☺ Menni – maradni / adni – venni

---

Hazai jogszabályi környezet – Földhasználat és degresszivitás – negatívan hat a nagyobb vállalkozásokra

---

Új szereplők megjelenése - The small is beautiful....

Őstermelő, családi gazdálkodók finanszírozása
Generációváltás kérdése

Fontos, hogy kivel állunk banki kapcsolatban

Buda Cash csoport

Questor csoport?

Orgovány és Vidéke Takarékszövetkezet?

Hungária Értékpapír Zrt.?

Körmend és Vidéke Takarékszövetkezet?

Nagyatádi Szabó István szobra

1931

2015

Köszönöm a figyelmet!